

BNK 201

TEMEL BANKACILIK

HİZMETLERİ

Öğr. Gör. Dilara Demirez

dilarademirez@cag.edu.tr

Ders notları sistemden indirilebilir.

Vize %40

Final %60

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Kambiyo ve Dış Ticaretin Kapsamı

- Kambiyo işlemleri esas olarak yabancı paralar üzerine yapılan ve büyük ölçüde dış ticaret aracılık hizmetlerine dayanan işlemlerdir.
- Kambiyo işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi için yurt dışı şube ve temsilciliklere ya da yabancı bankalarla kurulacak muhabirlik ilişkilerine gereksinim duyulur.
- Ülkelerin “Kambiyo rejimleri”, uluslararası ticaret ve para hareketlerinde uyulması gereken kuralları ve benimsenmiş olan ilkeleri, ifade etmekte olup geniş bir mevzuat yelpazesi ile belirlenir.
- Ülkemizde; Türk Parasının Kıymetini Koruma Mevzuatı ile Dış Ticaret mevzuatı, Gümrük Mevzuatı ve ayrıca bazı Vergi ve Teşvik düzenlemeleri kambiyo rejiminin temelini oluşturmaktadır.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Kambiyo ve Dış Ticaretin Kapsamı

- Kambiyo ve dış ticaret işlemlerinin başlıcaları:
  - Döviz Alım-Satım İşlemleri,
  - Uluslararası Görünmeyen İşlemlere İlişkin Hizmetler,
  - Dış Ticaret İşlemlerine Aracılık ve Finansman Desteği ve
  - Dış Garantiler.
- Kambiyo ve dış ticaret hizmetleri genellikle; banka şubesinin bulunmadığı yabancı ülkelerde banka adına işlem yapmakla yetkili kılınmış “Muhabir Bankalar”ın desteği ile gerçekleştirilmektedir.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Döviz Alım Satım İşlemleri

- **“Döviz”**, Yabancı ülke paraları ve bu paralar üzerinden düzenlenmiş ödeme araçları (poliçeler, çekler, havaleler, vb.), olarak tanımlanabilir.
- Dövizler, somut para (banknot) olarak bulunmaları durumunda “Efektif ” olarak adlandırılmaktadır. Örneğin, hesaptaki yabancı para dövizdir; cepteki yabancı para efektiftir.
- **“Konvertibilite”**, bir ülke parasının başka ülkelerde geçerli olması, işlem parası olarak kullanılması; başka ülkelerin paralarına serbestçe çevrilebilmesidir.
- **“Döviz Kuru”**, para birimlerinin birbiriyle değişim oranını; yabancı paraların ulusal para cinsinden fiyatını ifade etmektedir.
- Yabancı paraların birbirine oranı ise uygulamada **“Parite”** olarak adlandırılmakta ve bu deyim, “Çapraz Kur” ile aynı anlamı taşımaktadır.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Döviz Alım Satım İşlemleri

- Alım-satımı yapılan dövizlerin yerel para cinsinden günlük değerine; **“Cari Kur”** denmektedir.
- Bankaların bir dövizin alımı ve satımı için ilan ettikleri çift yönlü fiyatlama **“Kotasyon”**; alış ve satış kurları arasındaki fark **“Spread”**dir.
- Bankalarca döviz alım - satım işlemleri ve yurtdışına TRL aktarımları yapılırken mutlaka işlemin niteliğini yansıtan bir belge düzenlenmesi gerekmektedir.
- Bu belgelerin başlıcaları şunlardır:
  - DAB - Döviz Alım Belgesi
  - DSB - Döviz Satım Belgesi
  - TPTB - Türk Parası Transfer Belgesi

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri Uluslararası Görünmeyen İşlemlere İlişkin Hizmetler

- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki 32 Sayılı Karar ve TCMB I-M Genelgesi uyarınca belirlenmiş olan görünmeyen işlemler:
  - 1. Döviz ödemesini gerektiren işlemler
  - 2. Döviz kazandırıcı işlemler
  - 3. Türkiye'ye gelecek yabancı sermaye
  - 4. Türkiye'den gidecek yerli sermaye
  - 5. Kişisel sermaye hareketleri
  - 6. Menkul kıymetler
  - 7. Gayrimenkul kıymetler
  - 8. Krediler
  - 9. Gayrinakdi krediler, garanti ve kefaletler
  - 10. Döviz Tevdiat ve Altın Depo Hesapları

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Aracılık Ve Finansman

Sağlama İşlevi

- Bankalar dış ticarete aracılık ederken ya hiç yükümlülük altına girmeden sadece finansal hizmet verirler ya da belli yükümlülüklerle (kredilendirmelerle) finans desteğinde bulunurlar.
- Dış ticarete tarafların kendi koşullarına göre en düşük maliyetle en güvenilir sonucun alınması planlanmakta ve böylece dışalım ya da dışsatım için bankanın aracılık edeceği işlem türü belirlenmektedir.
- Bankalarda aracılık yaparken yüklendikleri risk ölçüsünde getiri sağlamaktadırlar.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

1. Peşin Ödeme (Advance Payment)

- Peşin Ödeme yönteminde, mallar alıcıya teslim edilmeden önce mal bedeli alınmaktadır.
- Bu ödeme biçiminde bankaların rolü ve yükümlülüğü bedelin transferinden ibarettir.
- Diğer ödeme biçimlerine göre burada banka komisyon ve masrafları daha düşük olmaktadır.
- Peşin ödemeler genellikle elektronik ödeme sistemleriyle dışalımıcının bankasından, dışsatımcının bankasına ulaştırılmaktadır.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

2. Vesaik (Belge) Karşılığı Ödeme (Cash Against Documents)

- Vesaik (Belge) karşılığı ödeme yönteminde işlemler, dışsatımcının malları gönderdikten sonra malların gümrükten çekilmesi için gerekli ve ilgili diğer belgeleri, müşterisi olduğu bir banka (Gönderi Bankası / Remitting Bank) aracılığı ile dışalımıcının ülkesindeki bankaya (Tahsilat bankası / Collecting Bank) ödenmek üzere yollaması ile başlamaktadır.
- Dışalımıcının bankasına ulaşan belgeler (Vesaik), mal bedeli tahsil edilerek ya da ödemeye ilişkin bir garanti alınarak dışalımıcıya teslim edilmektedir.
- Ödenen mal bedeli, tekrar aynı bankalar kanalı ile dışsatımcıya ulaştırılacaktır. Burada bankalar sadece **koşullu bir tahsilat** yapmaktadırlar.
- Dışalımıcının ödeme yapmaması, hatta malları gümrükten çekmemesi gibi durumda bankaların hiçbir sorumlulukları bulunmamaktadır.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

3. Mal Karşılığı Ödeme (Cash Against Goods / Open Accounts)

- Mal karşılığı ödeme yöntemi, “Açık Hesap” olarak da adlandırılmaktadır.
- Dışsatımcı, yüklemeyi mal bedelini henüz almadan yapmaktadır.
- Vade genellikle 30 ile 90 gün arasında değişmektedir.
- Dışsatımcı, malı temsil eden belgeleri ya doğrudan ya da banka aracılığı ile dışalımciya bedelsiz ya da bir poliçe karşılığı göndermekte; dışalımci da mal bedelini malını gümrükten çektiği tarihten daha sonraki bir tarihte ödemektedir.
- Bu uygulamada bankalar sadece para transferi yapmış olmaktadır.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

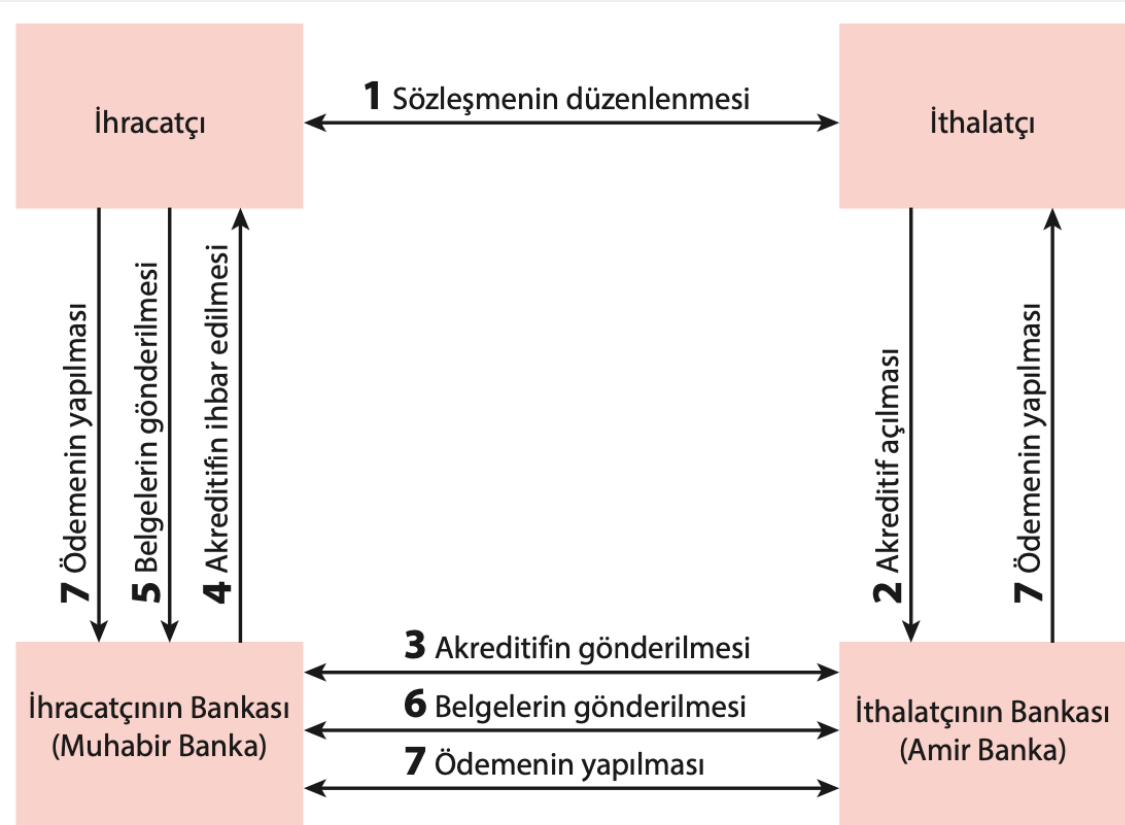
3. Akreditifli Ödeme (Letter of Credit - L/C)

- Akreditifli ödemeler, uluslararası ticarete kullanılan ve iki taraf içinde en güvenilir olan ödeme yöntemidir.
- Bu uygulamada, dışalımçı firmanın isteği doğrultusunda işlemi yapacak olan banka; malların sözleşmede belirlenen niteliklerini, taşınmak üzere yüklendiklerini gösteren belgelerin, belirlenen süre içerisinde ibraz edilmesi kaydıyla, belirli para birimi ve tutardaki mal bedelinin, dışsatımçıya ödeneceğini; koşullu bir banka garantisi olarak karşı tarafa (dışsatımçı ve bankası) taahhüt etmektedir.
- Böylece dış alımçı kredilendirilmiş olmaktadır.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

Akreditiflerde Taraflar ve Bankaların Rollerini

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

4. Kabul Kredili Ödeme (Acceptance Credit)

- “Kabul kredili” işlemler; dışalımıcının sevk belgesi ekinde sunulan poliçeyi kabul etmesi ve bankasının da bu poliçeye aval vermesi koşullarını içermektedir.
- Kabul kredili ödeme yöntemleri, dışalımıcı firmalar açısından, sadece bir poliçeyi kabul ederek; parasal ödeme yapmadan, malı alma olanağı veren bir ödeme biçimi olarak farklı bir avantaj daha sağlamış olmaktadır.
- Ödeme poliçenin vadesinde gerçekleştirilmekte; gerektiğinde forfaiting işlemleri yoluyla önceden paraya çevrilebilmektedir.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

Dış Ticarete Kullanılan Belgeler

- Dış ticaret işlemlerinin uluslararası ve bankalararası yapısı; kullanılan belge türlerine de yansımaktadır.
- 1. Ticari Belgeler (Commercial Documents),
- 2. Taşıma Belgeleri (Transport Documents),
- 3. Sigorta Belgeleri (Insurance Documents),
- 4. Finansman Belgeleri (Financial Documents).

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

Uluslararası Garantiler / Dış Garantiler (Letter of Guarantee)

- Dış Garantiler (Letter of Guarantee), yurtdışındaki bir muhataba, döviz cinsinden verilmiş teminat mektuplarıdır.
- Dış garantiler yurt dışındaki işin sahibi olan kuruma doğrudan verilebileceği gibi yurt dışındaki bir bankaya hitaben de kontrgaranti olarak verilebilmektedir.

11. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Dış Ticarete Kullanılan Başlıca Ödeme Biçimleri

Güvence Akreditifleri (Standby Letter of Credit)

- Güvence akreditifleri, bazı ülkelerde yurt dışı garantilerin (teminat mektuplarının) yerine kullanılmaktadır.
- Uluslararası yüklenimler için müşterinin gereksinim duyduğu garanti bir akreditif formunda karşılanabilmektedir.
- Özellikle ABD bankalarında teminat mektubu ya da kontrgaranti yerine standby akreditifler tercih edilmektedir.